

Akár sikerül a két kérdés körül a birtokosokat tömörítenie, akár nem; akár eredménnyel jár az általam megindítandó ilyen irányú akció, akár nem: véleményem szerint az egyesületnek mindkét kérdéssel sürgősen foglalkoznia kell, akár rendkívüli közgyűlésen is.

Biró Zoltán.

Tölgy-, cser- és bükkmakktermés.

Az évekig tartó háború és az azt követő zavaros idők az erdők felújítása terén is súlyos nyomokat hagytak majdnem minden erdőnkben, még oly erdőgazdaságokban is, ahol egyébiránt a jó szándék a felújítás és erdősítés teljesítésére megvolt. A pénz- és munkaerőhiány, a kommunizmus és a megszállások szülte elvadult állapotok által okozott nehézségekhez hozzájárult az, hogy Csonka-Magyarországon tenyésző nemes lombfanemek, főként a kocsányos és kocsánytalan tölgy, de a bükk is évek hosszú sora óta számottevő makktermést nem nyújtottak. A bükk utóljára 1918-ban termett bőségesen, de ebből a termésből a kellő időben való utánritkítások hiányában csak kevés újulat maradt meg. Valamirevaló tölgymakktermés még régebben volt. Ellenben a csertölgy ismételten és bőven termett, ami arra vezetett, hogy sok erdőgazdaságban egyéb hiányában csermakkal vettek kiterjedt oly vágásokban is, melyeken azelőtt kocsányos vagy kocsánytalan tölgy állott. S bár a cser a száraz déli oldalakon helyénlévő s nem megvetendő fanem, amely a tölgnél valamivel gyorsabban is növekszik, mégis a tölgyek termőhelyén való terjeszkedését csekélyebb használhatósága és értéke miatt sajnálatosnak kell tartani.

A meddő évek sorozatát tölgyeseinkben a múlt év szakította meg s ha nem is volt általános a makktermés, de helyenként a kocsánytalan tölgy igen bőven, a kocsányos pedig szórványosan termett.

Különösen Tolna és Baranya vármegyék domb- és hegyvidéki erdei csak úgy ontották a kocsánytalan tölgy-

makkot — s emellett a csermakkot is s a lapályon a kocsányos tölgyből is termett annyi, hogy legalább a csemetekertek el voltak láthatók. A későn hulló kocsánytalan tölgytermés feleslegét, sajnos, nem mindenütt szedték fel s ily helyeken csak a természetes bevetődés révén lehet a vetővágások betelepülésére számítani, egyes uradalmak azonban szorgosan őszre is gyűjtötték a természet adományát és szabadba való vetéssel, a régóta meddő vetővágások alátelepítésével és új csemetekertek létesítésével nemcsak az utóbbi évek kényszerű elmaradásait pótolták, hanem arról is gondoskodtak, hogy több évre előre biztosítva legyen a vágások felújítása, sőt más, meddően maradt vidékekre is szállítottak feleslegükből.

Az ősszel igen nagy számban megjelenő mezei pocok miatt a makk jelentős részét átteleltették. A legjobb sikert ezen a téren azok az uradalmak érték el, amelyek a legprimitívebb, de éppen azért a legtermészetszerűbb eljárást követték. Így pl. a telkii közalapítványi erdőgondnokság a pécsváradi egyetemalapítványi erdőgondnokságtól kapott mintegy két vagon, zsákokban szállította szikkadt kocsánytalan tölgytermést egyszerűen úgy teleltette, hogy száraz fekvésű kertben a gyümölcsfák alá szórta, 10—15 cm. magas rétegben, szalmával könnyedén letakarta s a szalmát kukoricaszárral a szél általi elfúvás ellen megvédte. Az eredmény teljes volt s a makk tavasszal éppen oly jó volt, mint ősszel (90%).

Az ősszel eszközölt vetések és alátelepítések sikere elé a mezei pocok miatt szintén aggodalommal tekintettünk, azonban csakis egyes csemetekertekben tett ez a rágeszáló szembetűnő kárt, a nyílt területen úgy ennek, mint a vad-disznónak károsítása csekély volt és a teljes sikert nem hiúsította meg. Így a tavalyi dús kocsánytalan tölgytermés ott, ahol jól kihasználták, többszáz holdra terjedő, a legszebb reményekre jogosító felújításokat eredményezett, így pl. a már említett pécsváradi, továbbá a szekszárdi és báta-széki alapítványi erdőgondnokságban; a pécsváradi erdőgondnokság tavaly mintegy 7 vagon makkot gyűjtött. Az

eredmény csupán ott maradt el, ahol már igen erősen begyepesedett talajba került a makk s ahol nyilván csak az ültetéssel lehet már sikeresen erdősíteni.

Feltűnő volt egyébiránt a makk igen késői kelése. Még f. év augusztusában is lehetett frissen kelt tölgycsemetéket észlelni, különösen a vetővágások kissé árnyasabb részein.

A folyó év változékony, eléggé csapadékdús időjárása újabb makktermésre nyújt kilátást. A tavalyi dús termés után a kocványtalan tölgy csak részleges termést ígér, ellenben szép termés várható kocványos tölgyből és cserből is, nemkülönben a bükk is elég jó termést ígér.

Amidőn a szlavóniai tölgymakknak behozatala ismert okokból nehézségekbe ütközik s reá a jövőben a hovatovább kifogyó szlavóniai őstölgyesekből nem is lehet a régi idők mértékében számítani, a hazai termést kétszeres örömmel kell üdvözölnünk és mindent elkövetnünk, hogy azt minél jobban kihasználjuk s nevezetesen csemetenevelésre is fordítsuk. A csemetenevelés fontossága szembetűnő, ha megfontoljuk, hogy csemeteültetéssel 2—3 meddő évet áthidalhatunk s hogy míg egy hl. tölgymakk legfeljebb egy kat. hold bevetésére elegendő, addig egy hl. makkból nevelt csemetével 5—6 hold vágásterület ültethető be.

Bizonyos, hogy megbízható szlavóniai makk használata lapályi erdeinkben a legjobb lenne, ezen tölgy fiatalkori gyorsabb növekedése és jobb alaki kifejlődése miatt. Reméljük, hogy makkszükségletünk egy része onnan most már fedezhető is lesz. Részben szlavóniai, részben hazai makknak vetésre való használata esetén ajánljuk a kétféle származású makk összekeverését, amidőn a szlavóniai eredetű makkból az egykori főállomány, a hazaiból egy még mindig igen értékes mellékállomány kifejlődése várható. Csemetekertekben természetesen elkülönítve kell a kétféle provenienciájú makkot elvetni s csak a szabadba való kiültetésnél lehet esetleg a fenti értelemben vegyes (válogatott) ültetéshez fordulni.

Igen örvendetes a bükkmakk jelentkezése is. A vető-

vágásokban s a legközelebb megritkítandó vágásokban a talajt takaró bükkalomnak vasgereblyékkal való pásztánkenti félrehúzására és az alomfelsértésére lesz szükség, hogy a lehulló bükkmakk a termőtalajra jusson s ott kikeljen. Enélkül, mint 1918-ban ismét kevés eredmény lenne várható a bükktermésből. Természetes, hogy még sűrűbb állású erdőrészekben 2—3 év múlva a megfelelő további ritkítással is elő kell segíteni a bükkújulat életbenmaradását, amely máskülönben csakhamar eltűnik.

Csonka-Magyarországon a bükk igen megbecsülendő fajaj. Ezért nem szabad a bükkesegetek nevelésétől sem idegenkedni s fagymentes helyeken vagy 0.3—0.4 sűrűségű erdőkben bükkesegetekertekről kell gondoskodni, amelyekből nyert csemeték 2—3 éves korukban, esetleg iskolázott állapotban a siker kilátásával kiültethetők. Egyedül a természetes felújítás esélyeire száraz klimánk mellett erdeink fentartását nem bízhatjuk, hanem szorgos csemeteneveléssel is elő kell segítenünk, hogy tölgyeseinkben a szép törzsek kifejlődését biztosító 0.2—0.4 arányú bükkelegy meglegyen s árnyas hegyoldalainkban a bükk tiszta állományokat is alkosson.

A jég már megtört. Láttunk már hazai csemetekertben is bükkesegetét.

Ha a természetnyújtotta segítséget megragadjuk, az 1914. év óta származott felújítási hiányok a tavalyi és idei makktermés révén kiküszöbölhetők erdeinkből.

